

Biuletyn Polonistyczny

06.05.2026

Termin zgłoszeń: 30.06.2026

Międzynarodowa Nagroda im. Witolda Pileckiego - szósta edycja (2026)

Institucje: Instytut Pileckiego

Do końca czerwca Instytut Pileckiego przyjmuje zgłoszenia do Międzynarodowej Nagrody im. Witolda Pileckiego. Konkurs, już po raz szósty, organizowany jest przy udziale Rodziny Patrona i w partnerstwie z Państwowym Muzeum Auschwitz-Birkenau.

Mogą w nim wziąć udział książki wydane w roku 2025 mieszczące się w trzech kategoriach: naukowa książka historyczna; reportaż historyczny lub biografia oraz książka dokumentująca przejawy działalności i relikty XX-wiecznych systemów totalitarnych we współczesnym świecie. Dopuszczone są publikacje w języku polskim, angielskim, francuskim i niemieckim.

Termin zgłoszeń upływa 30 czerwca 2026 roku.

KATEGORIE

a) Naukowa książka historyczna – najlepsza monografia lub synteza na temat doświadczenia krajów Europy Środkowo-Wschodniej konfrontacji z totalitaryzmem w XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem Polski. Przy ocenie zgłoszonych książek w tej kategorii w sposób szczególny doceniane będą dobra dokumentacja, oryginalne interpretacje oraz atrakcyjny przekaz. Pozycje zgłaszane w tej kategorii powinny być wydane w roku poprzedzającym edycję Konkursu w języku polskim, angielskim, niemieckim lub francuskim oraz opatrzone aparatem naukowym. Dopuszcza się zgłoszenia książek, których przekłady na polski, angielski, niemiecki lub francuski ukazały się w ciągu dwóch lat kalendarzowych poprzedzających edycję, o ile pierwsze wydanie w języku oryginalnym ukazało się nie wcześniej niż w 2018 roku. Nie będą brane pod uwagę zgłoszenia publikacji zbiorowych, które ukazały się w formie tomów pod redakcją. W przypadku innych książek wieloautorskich dopuszczalne jest zgłoszenie tytułu mającego maksymalnie dwóch współautorów.

b) Reportaż historyczny – książka, która oferuje czytelnikowi wciągającą opowieść o doświadczeniu krajów Europy Środkowo-Wschodniej konfrontacji z totalitaryzmem w XX wieku, ze szczególnym uwzględnieniem Polski. Oprócz klasycznych reportaży historycznych w tej kategorii mogą zostać zgłoszone biografie oraz wspomnienia

i relacje świadków historii. Przy ocenie książek w tej kategorii w sposób szczególny doceniane będą szacunek do źródeł, dobra kompozycja i narracyjna wiarygodność. W przypadku innych książek wieloautorskich dopuszczalne jest zgłoszenie tytułu mającego maksymalnie dwóch współautorów. Pozycje zgłaszane w tej kategorii powinny być wydane w roku poprzedzającym edycję Konkursu w języku polskim, angielskim, niemieckim lub francuskim. Dopuszcza się zgłoszenia książek, których przekłady na polski, angielski, niemiecki lub francuski ukazały się w ciągu dwóch lat kalendarzowych poprzedzających edycję, o ile pierwsze wydanie w języku oryginalnym ukazało się nie wcześniej niż w 2018 roku.

c) Nagroda za dokumentowanie przejawów działalności i reliktyw XX-wiecznych systemów totalitarnych we współczesnym świecie – książka, która niesie świadectwo zbrodniczych działań systemów totalitarnych, posttotalitarnych i autorytarnych o XX-wiecznych korzeniach we współczesnym świecie. Formalnie wiek XX zakończył się już ponad dwie dekady temu, okazuje się jednak, że dzisiejszy świat w pewnych sferach nadal jest głęboko umocowany w poprzednim stuleciu, a wiele obserwowanych teraz zbrodniczych aktów wynika wprost z funkcjonowania systemów totalitarnych przed 1989 rokiem. Nagradzana książka może być więc opowieścią o dramatycznym losie ludności dotkniętej wojnami i konfliktami zbrojnymi, może też piętnować przypadki intencjonalnego i uporczywego łamania praw człowieka przez systemy totalitarne sięgające swymi początkami poprzedniego stulecia bądź ukazywać życie w cieniu nadal trwających totalitaryzmów. Wydarzenia ostatnich lat, zwłaszcza u naszego wschodniego sąsiada, w Ukrainie, uświadamiają nam, że mimo wysiłków wielu osób i organizacji, włożonych po II wojnie światowej w kształtowanie świadomości obywatelskiej i prawa międzynarodowego, łamanie międzynarodowego prawa karnego oraz zwyczajów wojennych i zbrodnie na ludności cywilnej, które są kontynuacją XX-wiecznych totalitaryzmów, nie należą do przeszłości. Agresja rosyjska w 2014 i rozpoczęcie pełnoskalowej wojny w 2022 roku są dowodem na to, że misja Witolda Pileckiego polegająca na dokumentowaniu totalitarnego zła jest nadal aktualna, a pisanie o tym i piętnowanie sprawców w przestrzeni publicznej jest konieczne. Przy ocenie książek w tej kategorii w sposób szczególny doceniani będą autorzy, którzy mają wrażliwość na krzywdy drugiego człowieka oraz odwagę pisanie o nich, są przy tym rzetelni, wiarygodni i starają się oddawać głos ofiarom, a także mają zmysł dostrzegania długiego trwania najmroczniejszych systemów politycznych XX wieku w dzisiejszych czasach i umiejętność opisanie przeobrażeń znanych nam z poprzedniej epoki reżimów w ich nowe, czasem bardziej nowoczesne i bardziej technokratyczne odsłony. W przypadku książek wieloautorskich dopuszczalne jest zgłoszenie tytułu mającego maksymalnie dwóch współautorów. Pozycje zgłaszane w tej kategorii powinny być wydane w roku poprzedzającym edycję Konkursu w języku polskim, angielskim, niemieckim lub francuskim. Dopuszcza się zgłoszenia książek, których przekłady na polski, angielski, niemiecki lub francuski ukazały się w ciągu dwóch lat kalendarzowych poprzedzających edycję, o ile pierwsze wydanie w języku oryginalnym ukazało się nie wcześniej niż w 2018 roku.

KAPITUŁA

Stali członkowie

- dr hab. Patrycja Grzebyk, prof. UW – w imieniu Dyrektora Instytutu Pileckiego, przedstawicielka Organizatora Konkursu;
- dr Piotr Cywiński – dyrektor Państwowego Muzeum Auschwitz-Birkenau, przedstawiciel Partnera Konkursu;
- Krzysztof Kosior – prawnuk Rotmistrza, przedstawiciel rodziny Witolda Pileckiego, patrona Konkursu.

Członkowie powołani przez Dyrektora Instytutu Pileckiego

- prof. Agnieszka Bieńczyk-Missala
- Andrzej Brzeziecki
- prof. Padraic Kenney
- prof. Anna Mazurkiewicz
- prof. Claudia Weber

Na Sekretarza Kapituły wyznaczono Iwonę Jabłońską z Instytutu Pileckiego.

ZGŁOSZENIA

Zgłoszenia mogą dokonać autorzy, wydawcy lub osoby prywatne, jak również osoby fizyczne, osoby prawne czy jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej poprzez przesłanie elektronicznej wersji książki (w formacie pdf; jeśli książka ukazała się w formie e-booka, prosimy także o przesłanie plików w formacie epub i mobi)) na adres e-mail:

nagroda@instytutpileckiego.pl

Prosimy również o wskazanie kategorii, w której zgłaszana jest książka. Szczegółowy regulamin konkursu oraz formularz z klauzulą RODO dostępne są w plikach do pobrania.

ZWYCIĘZCY

Autorzy najlepszych książek nagrodzeni w dwóch pierwszych kategoriach otrzymają nagrodę w wysokości 50 000 zł brutto, a w trzeciej kategorii 25 000 zł brutto, oraz okolicznościową statuetkę. W każdej z trzech kategorii przewidywane jest także wyróżnienie z nagrodą w wysokości 5000 zł brutto. Nagrody zostaną wręczone podczas uroczystej gali pod koniec 2026 roku.

W poprzedniej edycji konkursu Nagrodę Pileckiego otrzymali Michał Bilewicz, Emil Marat i Maksym Eristavi.

Słowa kluczowe: konkurs, książka historyczna, Pilecki